



# Experimenteel Visplan 2023/2024

Visserijbeheer IJsselmeer/Markermeer

9 juni 2023

Het project Verstandig Vissen is een initiatief van en samenwerking tussen:

- Nederlandse Vissersbond
- Sportvisserij Nederland
- Stichting Transitie IJsselmeer
- Vogelbescherming Nederland
- Wageningen Marine Research



## Leeswijzer

Voor u ligt een 'experimentele visplan - nieuwe stijl 2023/2024'. Dit is het tweede experimentele visplan dat is ontwikkeld in het kader van het project Verstandig Vissen. Het project is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond, Vogelbescherming Nederland, Sportvisserij Nederland, Wageningen Marine Research en Stichting Transitie IJsselmeer. Het project sluit aan op het Actieplan Verduurzaming IJsselmeervisserij dat op 25 maart 2019 door minister Schouten van LNV aan de Tweede Kamer is aangeboden. Het project is financieel mede mogelijk gemaakt door de Europese Unie, Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij onder het programma 'Wetenschap en visserij'.

De initiatiefnemers hebben met vissers en betrokken partijen een intensieve dialoog gevoerd over de manier waarop de visbestanden in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer duurzaam beheerd kunnen worden. In het project is gewerkt met bijeenkomsten van wat is genoemd een kennis- en beheerplatform. In totaal is het platform dertien keer bij elkaar geweest. Inzichten van vissers en kennis van deskundigen zijn vooraf en tijdens de bijeenkomsten bij elkaar gebracht. Het resultaat is dit experimenteel visplan en een 'gereedschapskist'.

De Nederlandse Vissersbond, Vogelbescherming Nederland, Sportvisserij Nederland hebben op basis van de ervaringen het voornemen om dergelijke visplannen ook na afronding van het project Verstandig Vissen jaarlijks te maken. Daarbij wordt samenwerking gezocht met Wageningen Marine Research als belangrijke partij om haar kennis en adviescapaciteit ook in te zetten voor dit initiatief.

Dit 'experimentele visplan – nieuwe stijl 2023/2024' is werk-in-uitvoering. Bij het samenstellen van de experimentele visplannen voor volgende visseizoenen zullen nieuwe inzichten en resultaten van lopend onderzoek worden meegenomen zodat dit document zich seizoen na seizoen verder kan door ontwikkelen. Dit visplan richt zich op brasem, baars, blankvoorn en snoekbaars en op de visserij met staand want, met een uitstapje naar zegenvisserij (brasem). Andere vissoorten en vismethodes komen in dit experimentele visplan - nieuwe stijl nog niet aan bod.

## Status

Dit experimentele visplan bestrijkt de periode van het visseizoen 1 juli 2023 -15 maart 2024. Het visplan dient te worden beschouwd als 'momentopname' voor het te voeren visserijbeheer volgens de beheercyclus plan-uitvoeren-evalueren. Hiervoor wordt de ontwikkelde gereedschapskist gebruikt. De kern van het visplan betreft de voorgenomen 'technische' maatregelen voor het beheer. De evaluatie - in de beheercyclus aan het einde van het visseizoen - dient mede als basis voor het volgende visplan voor het visseizoen daarna. Het visplan beschrijft ook doelen en strategie als een 'routekaart' om deze doelen te bereiken. Tenzij er gedurende een seizoen sprake is van (zeer) bijzondere ontwikkelingen, is het niet de bedoeling doelen en strategie jaarlijks aan te passen. Bijstelling van korte termijn doelen is wel mogelijk naar een volgend visplan.

**Definitie visserijbeheer:** het planmatig met behulp van een visplan voorbereiden, uitvoeren en evalueren van maatregelen om de visserij in een vooraf bepaalde richting te sturen/te beïnvloeden.

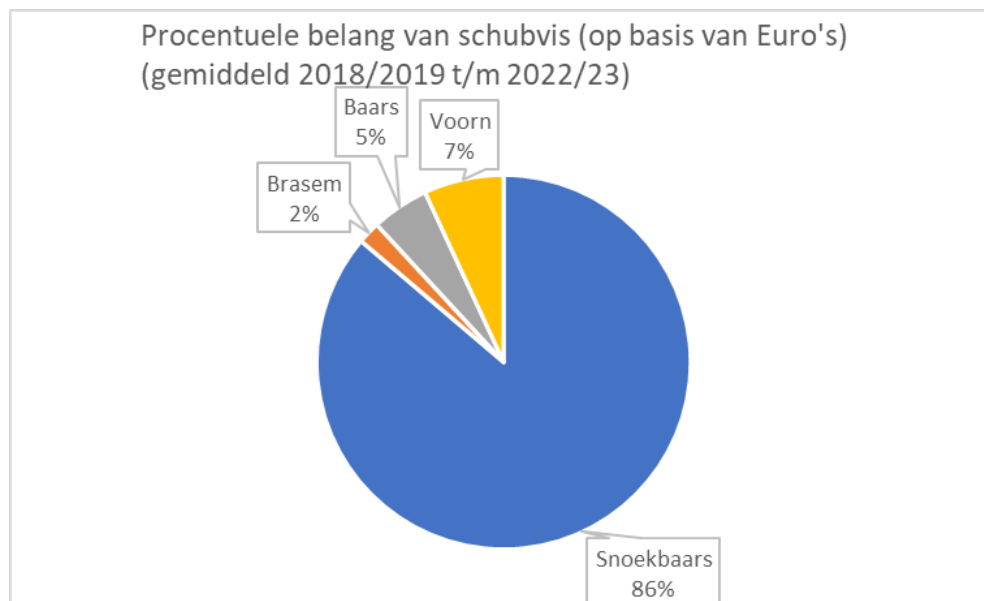


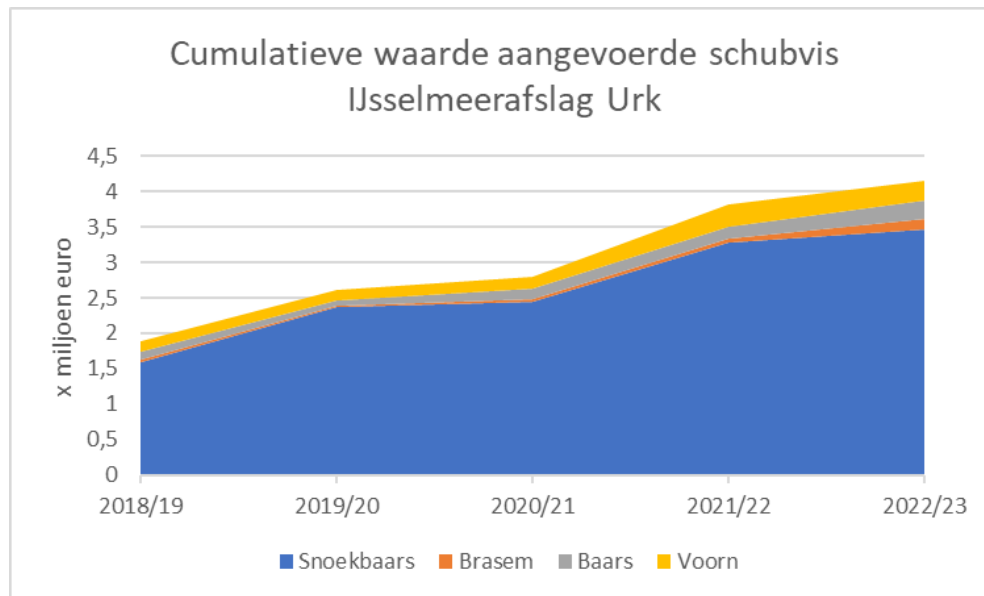
## Inleiding

Op dit moment wordt er gewerkt met een jaarlijks PO-visplan. Het sjabloon dat aan dat jaarlijks op te stellen document ten grondslag ligt heeft – naast handvatten voor het beheer – ook mogelijkheden voor documentatie en visievorming. Denk daarbij bijvoorbeeld aan visie op hoe om te gaan met externe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld waterkwaliteit, energie en zandwinning.

Voor dit tweede experimentele visplan - nieuwe stijl voor het visseizoen 2023/24 binnen de kaders van het project 'Verstandig vissen' is het sjabloon van het PO-visplan te uitgebreid. Vandaar dat is besloten dit eerste visplan – nieuwe stijl beknopt te houden. Dit visplan beperkt zich tot vooral de visserij met staande netten. Meer over hoe de visserij geregeld is is te vinden in bijlage 5 in de 'gereedschapskist' behorende bij dit visplan.

Snoekbaars is veruit de belangrijkste soort in de stand want visserij. Gemiddeld over de laatste vijf visseizoenen was 86% van de besomming van schubvis afkomstig van snoekbaars. Dat is de reden geweest dat in het eerste visplan - nieuwe stijl vooral ingegaan is op het beheer daarvan. In deze tweede versie voor het visseizoen 2023/2024 is meer informatie over de ontwikkelingen in de andere soorten opgenomen.





Ingezet wordt in dit tweede experimentele visplan - nieuwe stijl op twee hoofdonderwerpen:

- beheer visserij in relatie tot bestand
- beheer visserij in relatie tot bedrijfseconomische perspectieven.

Gekozen is voor een beknopte beschrijving in tabel vorm. Er wordt ingezet op het bereiken van een aantal beheerdoelen en enkele strategieën als routekaart om naar deze doelen toe te werken. Het verzamelen van gegevens en het toepassen van indicatoren maken onderdeel uit van de te gebruiken gereedschapskist voor het visserijbeheer zoals die in een afzonderlijke notitie is opgenomen.

Gekozen is voor de volgende opbouw in het beknopte visplan - nieuwe stijl:

- Beheerdoelen
- Beheerstrategie
- Beelden actuele situatie (het vertrekpunt)
- Beheermaatregelen (technische)

Een verstandig beheer van visbestanden op IJsselmeer en Markermeer gaat uit van het accepteren van onzekerheden, gebrek aan data, risico's van shifts in ecosystemen en bestanden e.d. De complexiteit van het ecosysteem betekent dat naast veel kennis en data die beschikbaar zijn er ook veel onbekend is en zal blijven. Inzet is om de wel beschikbare kennis en data zo optimaal mogelijk in te zetten voor een verstandig beheer.

Drie pijlers van het beheer zijn:

- Beheren met 'de vinger aan de pols' waarbij ingezet wordt op een meer continue monitoring en beoordeling van de relatie tussen de visserij en de visbestanden aan de hand van een aantal (ontwikkelde resp. te ontwikkelen) indicatoren. Praktijkwaarnemingen van vissers spelen daarbij ook een belangrijke rol. Daarvoor is nodig een continue verzameling van data, een snelle beoordeling daarvan, het bespreekbaar maken met alle betrokkenen en inschatting van mogelijke ontwikkelingen.



- Beheren met data uit visserij-onafhankelijke jaarlijkse monitoring en beoordeling op basis van jaarlijkse survey data en uitkomsten. Voor een adequaat beheer is tijdige beschikbaarheid van deze data een aandachtspunt om effectief en efficiënt gebruik in het beheer mogelijk te maken in het algemeen en in visplannen per visseizoen in het bijzonder.
- Het waar mogelijk continueren of versterken van dialogen met en tussen vissers, wetenschap, experts, betrokken organisaties en overheden. Daarmee kan optimaal gebruik gemaakt worden van de beschikbare kennis van alle partijen en bijgedragen worden aan een meer gemeenschappelijk gedragen beeld van de situatie en het daarbij passende verstandige beheer.

De beheercyclus die een verstandig beheer mogelijk maakt zal bestaan uit zorgvuldig doorlopen, elk visseizoen weer, van een aantal stappen: evaluatie gedurende het visseizoen, bijstellen (technische) maatregelen en vastleggen in een nieuw visplan voor het volgende visseizoen.

De technische maatregelen bestaan op hoofdlijnen uit:

- aanpassen van het maximaal aantal netten die mogen worden ingezet
- type netten (maaswijdte, hoogte, wel/geen ladders, etc.)
- gebieden waar wel/niet mag worden gevist (= ruimte)
- periodes wanneer wel/niet mag worden gevist (= tijd)

### Toetsing visplan

In het kader van het project Verstandig Vissen is er zowel voor het visseizoen 2022/2023 als voor het visseizoen 2023/2024 een experimenteel visplan opgesteld. Mede op basis van deze ervaring hebben Sportvisserij Nederland, Vogelbescherming Nederland en de PO IJsselmeer de ambitie om gezamenlijk actief bij te dragen aan visserijbeheer in het IJsselmeergebied. De PO IJsselmeer in de vorm van het opstellen van een visplan - nieuwe stijl. Sportvisserij Nederland en Vogelbescherming Nederland in de vorm van het actief bijdragen aan (1) de discussie over concept visplannen en de daarin voorgenomen maatregelen en (2) de toetsing door de bevoegde gezagen. Beide partijen zullen advies uitbrengen aan de PO-IJsselmeer over het concept visplan. Dat advies ziet de PO-IJsselmeer als een zwaarwegend advies. Cruciaal element hierin is een transparante en voldoende operationele set van doelstellingen vanuit de overheden.

Het visplan - nieuwe stijl zal door de ministeries van LNV en I&W (RWS) en de betrokken provincies beoordeeld worden vanuit het vigerend beleid. Uitgangspunt is dat het visplan - nieuwe stijl de informatie bevat die voor een dergelijke beoordeling van belang is. Voor de beoordeling van de voorgestelde maatregelen in het visplan door de bevoegde overheden is het van belang dat er vanuit één gezamenlijk overheidskader met operationele doelen voor de visstand wordt gewerkt. Dit om een transparante toetsing mogelijk te maken. Daarnaast ook om een helder kader te hebben voor de discussies tussen alle betrokken partijen in de aanloop naar het formuleren elk visseizoen opnieuw van een visplan - nieuwe stijl. Essentieel daarbij is dat de overheden met één mond spreken als het gaat om een coherent en samenhangend visserijbeleid in het IJsselmeergebied. Dat vraagt afstemming in ruimte, tijd en hoedanigheid van de Vogel-, en Habitatrichtlijn, de KRW (internationale wetgeving) en de Visserijwet (nationale wetgeving).



## Vigerend beleid – waar staan we op dit moment?

Vanuit het ministerie van LNV is recent aan alle partijen een voorstel neergelegd wat betreft de doelstellingen van een duurzaam visserijbeleid. Dit moet nog verder ambtelijk en bestuurlijk tussen alle betrokken partijen worden besproken. Transparante en operationele doelen zijn zowel als toetsingskader voor het visplan - nieuwe stijl als ook als uitgangspunt voor de advisering op verzoek van het ministerie van LNV door WMR van groot belang voor een verstandig beheer en zinvolle communicatie daarover tussen partijen.

Het ministerie van LNV vraagt WMR jaarlijks advies over de situatie waarin de visbestanden zich bevinden. Daarbij wordt het vigerend beleid als uitgangspunt door LNV aan WMR meegegeven. Dat vormt het kader voor het uit te brengen advies. WMR vertaalt deze doelstellingen in kaders die worden toegepast in modelberekeningen om vast te stellen of de jaarlijkse visserij-onttrekking en de jaarlijkse bestandontwikkeling nog in de pas lopen met de beoogde doelen. Hieruit komt dan een jaarlijkse beoordeling of aanpassingen in de visserij in het daarop volgende jaar (minder of meer) noodzakelijk zijn. Deze beoordeling wordt gelegd langs de voorstellen tot eventuele aanpassing van de visserij zoals die in het visplan zijn opgenomen.

In 2024 zal WMR deze advisering ter hand nemen met nieuw ontwikkelde modellen en naar verwachting een operationele set van beleidsdoelstellingen passend bij een coherent en samenhangend visserijbeleid in het IJsselmeergebied. Voor de situaties waarin het WMR-advies in de toekomst een ander beeld oplevert dan de beelden uit het jaarlijkse visplan - nieuwe stijl is het van belang intensief tussen de partijen de discussie te voeren over de achtergronden en verklaringen achter deze verschillen.

Op dit moment hanteert het visplan - nieuwe stijl een aantal indicatoren die aansluiten bij globale doelstellingen op hoofdlijnen. Dit betreft:

- hoeveelheid 1-jarige vis / jaarklassterkte
- vangsten in kg/netnacht zowel gemiddeld over het seizoen als voor de periode medio december – medio maart (= einde visseizoen)
- lengteopbouw

In het visplan - nieuwe stijl wordt gewerkt met een beoordeling van elke gehanteerde indicator in drie kleuren groen – oranje – rood. Deze indeling is nu nog indicatief en kan werkende weg worden aangepast aan de nog verder te operationaliseren doelstellingen dan wel aan voortschrijdend inzicht o.a. op basis van nieuwe onderzoeken.



Beheerdoelen	Omschrijving
KT = korte termijn – LT = lange(re) termijn	
1. Algemeen (KT, LT)	<p>a. een duurzame(re) visserij met een rendabele bedrijfsvoering. Deze wordt bereikt bij het continueren/bereiken van een visserij-inspanning die passend is bij de omvang- en samenstelling (lengte-leeftijd) van de beviste bestanden.</p> <p>b. Onttrekking door visserij is in beginsel niet hoger dan de jaarlijkse, compenserende biologische produktie (maar totale produktie is niet bekend), met inachtneming van onderstaand punt c. Zie ook doel 8 (draagkracht/produktie).</p> <p>c. Het onttrekken van vis heeft geen negatief effect op functioneren van het ecosysteem, vogelpopulaties en andere natuurwaarden.</p> <p>d. Streven naar langjarige min of meer stabiele situaties. Passend bij beleid/Actieplan Verduurzaming IJsselmeervisserij, Visserijwet (doelmatigheid), Natura-2000 en KRW-doelen voor zover vis en visserij gerelateerd.</p>
2. Omvang bestand (LT)	<p>Er wordt voor de bestanden geen beheerdoel in tonnen of kg/ha vastgesteld.</p> <p>Kwalitatief lijkt het actuele <u>snoekbaars</u> bestand niet beperkend in termen van onvoldoende paaisucces en rekrutering naar maatse vis.</p> <p>Het juveniele bestand <u>baars</u> is hoog in het IJsselmeer en relatief laag in het Markermeer. In beide meren is echter het adulte bestand baars relatief laag.</p> <p>Het adulte bestand <u>blankvoorn</u> is relatief laag in beide meren.</p> <p>Het adulte en juveniele bestand <u>brasem</u> is relatief laag in beide meren.</p>
3. Ontwikkeling bestand (KT, LT)	<p>Beheerdoel: stabilisatie van de maatse bestanden, binnen de natuurlijke fluctuaties van de bestanden.</p> <p>Het juveniele bestand <u>snoekbaars</u> laat een enigszins afnemende trend zien wat consequenties kan hebben voor het verwachte maatse bestand. 2022 laat echter een relatief gunstig juveniel bestand zien. Het adulte bestand in het Markermeer is toegenomen sinds 2017.</p> <p>Het juveniele bestand <u>baars</u> is toegenomen in het IJsselmeer, maar het adulte bestand afgenomen in het IJsselmeer en Markermeer.</p> <p>Zowel de lang termijn trend als de korte termijn trend voor <u>blankvoorn</u> laten geen toename zien</p> <p>Na sterke afnemende trends voor <u>brasem</u> in de jaren 1990 en 2000 tot zeer lage niveaus rond 2012-2015 zijn de indices voor het juveniele en adulte bestand weliswaar gunstiger dan de daljaren maar laten geen consistente toename zien.</p>
4. Oogst in relatie tot bestand (KT)	<p>Er wordt geen beheerdoel voor de oogst in tonnen (Total Allowable Catch / TAC) of kg/ha vastgesteld.</p> <p>Kwalitatief lijkt instandhouding en bescherming van het actuele <u>snoekbaars</u> bestand momenteel niet aan de orde. Er zijn op dit moment geen aanvullende maatregelen voor de visserij nodig om het snoekbaarsbestand te beschermen.</p> <p>Het maatse bestand <u>baars</u> is laag en laat weinig ruimte voor hoge visserijdruk</p> <p>Het maatse bestand <u>blankvoorn</u> is laag en toont afnemende ruimte voor visserij</p>



	Het maatse bestand <u>brasem</u> is laag en toont geen consistente toename -
5. Lengte-leeftijds-opbouw (LT, KT)	Een geleidelijke, verdere toename van het aandeel grotere/oudere vis. Voor <u>snoekbaars</u> een biomassa-gewogen-gemiddelde lengte van 60 cm. in 2027 en daarna stabilisatie daarvan. Daarmee is er dan geen aftrekscore meer bij de KRW-EKR-beoordeling in kader deelmaatlat snoekbaars. Een biomassa-gewogen-gemiddelde lengte van 50-55 cm met daardoor een beperkte aftrekscore is echter ook acceptabel.
6. Vangst/inspanning (KT)	Voor <u>snoekbaars</u> de vangsten/inspanning (kg/netnacht) continueren op gemiddeld 7-9 kg/netnacht over gehele seizoen (referentie snoekbaars, Markermeer, 101 mm). Voor <u>baars, blankvoorn en brasem</u> de vangsten/inspanning (kg per netnacht) minimaal stabiliseren (referentie in kg. per netnacht, Markermeer, 101 mm)
7. Vangst/inspanning (KT) laatste deel seizoen	Vangsten/inspanning (kg/netnacht) voor <u>snoekbaars</u> continueren op gemiddeld 5-8 kg/netnacht over laatste deel seizoen (referentie snoekbaars, Markermeer, 101 mm). Voor <u>baars, blankvoorn en brasem</u> zijn de vangsten/inspanning (kg per netnacht) aan het einde van het seizoen niet berekend. Ingezet wordt om die in volgende visseizoenen ook te berekenen.
8. Bijvangst watervogels	Doel: zover mogelijk verder terugdringen bijvangst watervogels.
9. Voedselreserve-ring vogels	Doel: voedselzekerheid voor de doelaantallen visetende vogels die onder Natura2000 vallen
10. Draagkracht/productie	Er wordt geen beheerdoel voor draagkracht vastgesteld. Draagkracht is de resultante van een complex aan factoren (nutriënten - voedselweb, relatie ecosysteem, weer/klimaat e.d.). De huidige visonttrekking (alle soorten samen) ligt in de orde grootte van wat op basis van de hoeveelheid voedingsstoffen als maximaal oogstbaar verwacht mag worden.
11. Economie-bedrijfsvoering	Doel: het op een professionele manier behalen van voldoende inkomen voor een aantal visserij ondernemers onder de voorwaarden van een duurzaam beheer van de visserij bestanden. Voldoende inkomen draagt ook bij aan de continuïteit van de beroepsvisserij op het IJssel- en Markermeer. Voor monitoring hiervan kan het instrument Bedrijfsplan ingezet worden

<b>Beheerstrategieën</b>	
= de planmatige aanpak om op de juiste tijd, de juiste plaats en met het best beschikbare gereedschap korte en langere termijn doelen te realiseren.	
1. uitwisseling kennis en informatie, dialoog en samenwerking	Het waar mogelijk en doelmatig/functioneel continueren of versterken van dialogen met en tussen vissers, wetenschap, experts, ngo's. De (toekomstige) agenda is niet beperkt tot uitsluitend visserijbeheer. In samenwerking en dialoog kunnen ook onderwerpen worden opgepakt die het visbestand en de ecologie versterken (bijvoorbeeld terugdringen niet-trofische sterfte door spuien en in combinatie met aalscholvers in havens), intrekmoogelijkheden, aanpassingen gemalen (brasem), identificeren bottlenecks in de ontwikkeling van visbestanden, zandwinning, inrichtingsprojecten e.d.
2. beheercyclus, visplan, gereedschapskist	Gewerkt wordt volgens en met een beheercyclus, een visplan en de ontwikkelde gereedschapskist.





3. structureel combineren van data en informatie vanuit visserij-afhankelijk en visserij onafhankelijk onderzoek	Beheren met 'de vinger aan de pols': ingezet wordt op een meer continue monitoring en beoordeling van de relatie 'visserij-bestand' aan de hand van een aantal indicatoren. Waar mogelijk een continue verzameling van data (vangsten, inspanning) en een snelle beoordeling daarvan, en inschatting mogelijke ontwikkelingen. Beheren met visserij-onafhankelijke 'jaarlijkse monitoring en beoordeling' op basis van de beschikbare eenmalige, jaarlijkse survey data en uitkomsten. Trendanalyses en duiding daarvan. Tijdige beschikbaarheid is voorwaarde.
4. onzekerheid en spelregels	Het visplan is opgesteld vanuit beschikbare kennis, gegevens, informatie en inzichten. Tegelijk zijn er biologische, visserijkundige en economische onzekerheden, gebrek aan data, mogelijke effecten weer/klimaat e.d. Een voor een visseizoen vastgesteld visplan (met afspraken en maatregelen) is echter leidend voor het visserijbeheer. Bijstelling gedurende een visseizoen is uitsluitend mogelijk als alle partijen het daarover eens zijn.
5. volgen beheercyclus	Evaluatie, bijstellen en een aangepast visplan voor een volgende visseizoen
6. scenario's ontwikkelen (als...dan)	Discussie faciliteren over 'wat als' en welke maatregelen zijn dan effectief.

Beelden actuele situatie	Omschrijving
1. Omvang bestand	Onbekend is hoe groot de actuele bestanden snoekbaars, brasem, baars, blankvoorn MM en IJM zijn bij aanvang van het seizoen 2022/23. De meest recente bestandsschattingen kennen een ruime marge van onzekerheid.
2. Oogst in relatie tot bestand	Onbekend is welk deel de visserij de laatste jaren heeft geoogst (in tonnen of kg/ha) t.o.v. het bestand (in tonnen of kg/ha). De aanlandingen zijn toegenomen.
3. Ontwikkeling bestand	Het bevisbare, maatse bestand <u>snoekbaars</u> heeft zich in omvang positief ontwikkeld over de periode 2015/16 t/m 2021/22. Dit blijkt uit de WMR-survey's en de analyse van logboeken (4 vissers en de WMR-totalen). Het maatse bestand <u>baars</u> neemt af in het Markermeer en mogelijk langzaam toe in het IJsselmeer, zij het op een zeer laag niveau ten opzichte van de afgelopen decennia. Het maatse bestand <u>blankvoorn</u> neemt in beide meren af na een opleving in het Markermeer in 2017 en na een kleine opleving in 2020 in het IJsselmeer . Het maatse bestand <u>brasem</u> is iets hoger dan de het dieptepunt in 2014 en 2015, maar neemt niet consistent toe.
4. Beelden uit gesprekken	Uit de met vissers gehouden gesprekken (interviews als onderdeel van het project Verstandig Vissen en discussies in het kennis- en beheerplatform) komt een unaniem ondersteunend beeld naar voren over de geschetste ontwikkelingen.



5. Lengte-leeftijdsopbouw	<p>Het aandeel grotere (en oudere) vis in het snoekbaarsbestand is toegenomen. Dit volgt uit de jaarlijkse WMR-rapportages bestandontwikkeling, referentie data markbemonstering, data visser en de KRW-beoordeling. De hoeveelheid beschikbare data is echter nog beperkt.</p> <p>De gemiddelde lengte in het <u>snoekbaars</u>bestand is na een gestage toename sinds de 85% nettenreductie in 2023 lager dan de jaren hiervoor. Dit komt voornamelijk door een hoog aantal jonge snoekbaars die werd aangetroffen.</p> <p>De gemiddelde lengte in het <u>baars</u>bestand neemt consistent af met in 2022 de laagste waarde in de hele tijdserie sinds 1992.</p> <p>De gemiddelde lengte in het <u>blankvoorn</u>bestand schommelt de laatste jaren op hetzelfde niveau als rond de jaren 2000 na een sterke afname rond 2015.</p> <p>De gemiddelde lengte in het <u>brasem</u>bestand schommelt de laatste jaren op een iets hoger niveau dan rond 2015 maar een aanzienlijk lager niveau dan in de jaren rond 2000.</p>
6. Vangst/inspanning	<p>De <u>snoekbaars</u>vangsten per netnacht over de seizoenen 2018/19 - 2021/22 zijn toegenomen met een factor 2-3.</p> <p>Voor <u>baars</u> is er vanaf 2020/21 sprake van een vrijwel stabiel niveau van circa 1,1 kg/netnacht. Bij <u>blankvoorn</u> is vanaf 2019/20 een jaarlijkse toename te zien. Ook voor <u>brasem</u> is vanaf 2020/21 een jaarlijkse toename te zien met zelfs een factor 2.</p>
7. Vangst/inspanning laatste deel seizoen	<p>De <u>snoekbaars</u>vangsten per netnacht over laatste deel seizoen (week 49 -15 maart) zijn eveneens met factor 3 toegenomen.</p> <p>Voor <u>baars</u>, <u>blankvoorn</u> en <u>brasem</u> zijn de vangsten/inspanning (kg per netnacht) aan het einde van het seizoen niet berekend. Ingezet wordt om die in volgende visseizoenen ook te berekenen.</p>
8. Jaarklassterkte	<p>De <u>snoekbaars</u> jaarklas-sterktes voor de afgelopen jaren zijn wisselend ( dat is 'normaal' bij snoekbaars); de afgelopen jaren zijn er wel verschillende sterke jaarklassen geweest (WMR-survey's), met relatief veel grote 1-zomerige vis (circa 20 cm) met waarschijnlijk forse doorgroei naar het maatse bestand.</p> <p>Voor <u>baars</u> is de index van het juveniele bestand het afgelopen decennium relatief hoog met een piek in 2022 in het IJsselmeer maar laag in het Markermeer.</p> <p>Het bestand jonge <u>blankvoorn</u> varieert van jaar tot jaar zonder duidelijke trend. De index voor het Markermeer is doorgaans aanzienlijk lager dan voor het IJsselmeer</p> <p>Het bestand juveniele <u>brasem</u> is laag ten opzichte van de jaren 1990, maar de afgelopen jaren iets hoger dan het diepe dal rond 2012/2013.</p>
9. Draagkracht/productie	<p>Hoe groot de draagkracht is, is niet bekend. De ontwikkeling naar een (fors) groter snoekbaarsbestand kan alleen mogelijk zijn geweest bij een voldoende beschikbaarheid van voedsel (geen beperking vanuit draagkracht). Denkbaar is wel dat het bestand qua voedselbeschikbaarheid nu aan het plafond zit, maar zeker is dat niet.</p>



10. Effect beheer	De reductie vanaf 2014/15 naar maximaal 600 netten – in combinatie met het aantal vergunde weken – betekende een plafond aan de visserij-inspanning. Dit heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de positieve ontwikkeling van het snoekbaars bestand en een toename van de vangsten, zowel absoluut als in kg/netnacht. Ook enkele sterke jaarklassen en een voldoende voedselaanbod (waaronder opkomst zwartbekgrondel) hebben hieraan bijgedragen. Parallel hieraan is de besomming verbeterd (hogere aanvoeren, hogere prijzen)
11. Economie-bedrijfsvoering	De jaarlijkse totale besomming van schubvis is in de periode 2018/19 t/m 2022/23 verdubbeld. In dezelfde periode heeft een concentratie van de vergunningen plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een verdere professionalisering van de beroepsvisserij met een beperkt aantal ondernemingen die sterk afhankelijk zijn van deze visserij.

(Technische) maatregelen	Omschrijving
1. Inspanning	Maximale inspanning is en blijft dit visseizoen 600 netten en er is sprake van continuering huidig aantal vergunningen, lengte seizoen (1 juli -15 maart) en vier stillig weken. Tijdens een stilligeweek mag er niet met staande netten op schubvis gevist worden. Vissers zijn vrij in keuze visserij Markermeer-IJsselmeer. Er is (nog) geen ruimte voor hogere inspanning (= meer netten) en ook geen reden voor inzet lager aantal netten. De recente positieve ontwikkelingen voor sneekbaars zijn nog maar zichtbaar over de paar laatste seizoenen, dit beeld dient meer structureel/langjariger te worden. Ook de ontwikkelingen van de andere bestanden (m.n. baars, blankvoorn en brasem) in de nettenvisserij zijn (veel) minder tot matig positief. Dit geldt v.w.b. snoekbaars ook voor de verdere ontwikkeling naar een hoger aandeel grotere/oudere vissen (streefbeeld gemiddelde lengte 60 cm van het maatse bestand). Uit de gesprekken (diepte-interviews) met een aantal vissers is zeker niet een wens voor meer netten naar voren gekomen.
2. Monitoren vangst/inspanning	Continu over het visseizoen 2023/2024 informatie verzamelen over vangst/inspanning. Dit betreft: experiment logboeken 4 vissers, aanleveren data en rapportage via voorgestelde sjablonen. Betreft alle doelsoorten schubvis, maar primair snoekbaars. Daarnaast inzetten op automatisering van de analyse van de logboeken en uitbreiding van aantal logboeken dat in de analyse wordt meegenomen (VMS-project).
3. Monitoren lengte-opbouw	Naast reguliere marktmonstering, m.m.v. 4 vissers aanvullend data verzamelen vanuit visserij met maaswijdtes groter dan 101 mm. Opzet wordt voorbereid. Uitvoering (vooral) periode november-maart.



4. Beoordelen	Met indicatoren periodiek beoordelen (gereedchapskist): hoe gaat het, welke ontwikkelingen zijn er? Zijn er (aanvullende) maatregelen nodig? Bij nieuwe informatie eventueel bijstelling indicatoren.
5. Wateren	Waar mogelijk IJsselmeer en Markermeer gescheiden benaderen in verzamelen gegevens en beoordelen.
6. Bedrijfsvoering-economie	Beheersscenario's ontwikkelen relatie visserij-bestand/vangsten en economisch optimaal vissen met te ontwikkelen indicatoren.
7. Bijvangst vogels	Voorstellen monitoring bijvangst vogels (VBN, WMR), aan de hand van pilot (lopend).
8. Bijvangst houting	Advies vanuit project Verstandig Vissen is ingebracht bij provincies, LNV en RWS via ambtelijk overleg Actieplan duurzame visserij IJsselmeer beid (PAVIJ).
9. Overige technische maatregelen	Nu geen aanvullende (technische) maatregelen nodig. Dus geen voorstellen voor aanvullende maatregelen op gebied maaswijdte, minimummaat, gesloten tijden/gesloten gebieden.
10. Karper	Terugzetplicht continueren. Mogelijk voorstel voor beperkte uitzetting spiegelkarper en monitoring daarvan vanuit sportvisserij.



### Project Verstandig Vissen is een initiatief van:

- Nederlandse Vissersbond
- Sportvisserij Nederland
- Vogelbescherming Nederland
- Wageningen Marine Research
- Stichting Transitie IJsselmeer

### In 2023 levert het project vier producten op:

- evaluatie en voorstel hoe te beheren
- advies hoe je het beheer kunt organiseren
- 'gereedschapskist' visserijbeheer getoetst in de praktijk
- Experimenteel visplan – nieuwe stijl 2022/2023 en 2023/2024

plus

- betere samenwerking vissers, wetenschappers, beleidsmakers en ngo's
- discussie over hoe te beheren is uitgebreid gevoerd met alle partijen
- ervaring met 'kennis- en beheerplatform'
- meer overeenstemming over wat 'verstandig vissen' is tussen partijen

kern van het project zijn 12 bijeenkomsten van het kennis- en beheerplatform waaraan deelnemen vissers, externe deskundigen en projectteamleden.

### Er is een projectteam gevormd dat bestaat uit:

- |                                       |                         |
|---------------------------------------|-------------------------|
| • Joep de Leeuw en Paulien de Bruijn  | WMR                     |
| • Jaap Quak tot 1 oktober 2022        | SVN                     |
| • Emiel Derks vanaf 1 oktober 2022    | SVN                     |
| • Leo Bruinzeel                       | VBN                     |
| • Derk Jan Berends tot 1 januari 2023 | NVB                     |
| • Ruben van Beek vanaf 1 januari 2023 | NVB                     |
| • Egbert van der Tuin                 | NVB                     |
| • Wim Zaalmink                        | Agro & Fish Consultancy |
| • Nico Beun tot 25 februari 2023      | STIJ                    |

### Deelnemers kennis- en beheerplatform

Naast de leden van het projectteam namen deel aan het platform:

- |                         |  |
|-------------------------|--|
| • Arend de Beer         | visser   |
| • Eelke Boersma         | voorzitter Visstand Beheer Commissie Friese Boezem |
| • Jouke Kampen          | ATKB   |
| • Louw en Klaas Kaptein | visser   |
| • Eddy Lammens          | RWS  |
| • Bart Last             | visser   |
| • Hans Poepjes          | visser   |
| • Wouter Klaassen       | visser   |

Het project is mede mogelijk door een bijdrage van de Europese Unie | Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij